

տուածեան երգով մը, աղջկան մը բերնին մէջ։

«Նէ ընդադօտ գիտէր թէ մարդու ամենափոքր մասն իսկ հոգեւոր ընդունակութիւն մ'ունէր։ Գիտէր նէ՝ թէ կոյր, սրտառու, յուսալից բայց ինքնին ճշման հաւանակով մը իրենք գերիներն էին ապագայի մը՝ ուր իրենք և իրենց պէս մարդիկ տեղ մը պէտք է որ ունենային։ Այո՛, անձնական անմահութեան գաղափարն է որ մարդիկ ամենահոգեղէն կիրքերու կը շնորթայէ։» Եւ յանկարծ կարծես հզօր նուագ մը լեցուց կարլոտտան (այս է գրքին վերջին բառերն արտասանող աղջկան անունը)։ «Գիտցաւ նէ թէ մարդը՝ իբր տեսակ՝ տէր մը չէր, այլ ծառայ մը արեւելքի տնտէր ման ծրագիրին, ուր համայն կեանքի հողին ուրիշ բան չէր, բայց եթէ միայնակ ու յստակ ձայնի չէլտ մը՝ յորդ ու ծաւալուն նուագի մը մէջ։»

Թէն մոլար է անշուշտ այս կարծիքը՝ բայց մենք ճշմարտութեան ջատագովութիւնը չէ որ կ'ընենք. այլ կը ներկայացնենք գիրքը միայն։

ՏԻՐԱՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԽՈՍՈՎ

Սովորաբար մարդիկ աւելի լաւ կը համոզուին այն պատճառներով՝ զոր իրենց գտած են, քան այն պատճառներով՝ որոնք ուրիշներէ կը ցուցուին։

*

Հարկ է տեսնուիլ զիսկա՛յ՝ երբ պարսէ, հաստաւո՛յ՝ երբ պարսէ, հաւաւի՛յ՝ երբ պարսէ։ Ո՛վ որ այսպէս չ'ընէր, ևս չի գիտեր քանակաւորութեան գորոքիւնը։ Կա՛ն ոմանք որ կը մեղակեցնեն այս երեք սկզբունքներուն դիւ-կա՛մ առեւ քան իրեւ հաւաստի հաստաւոյով կը քերականաւ ապացուցութեամբ խեղատեւի, կա՛մ առեւ քան իրաւ տարաբանութիւն կը կրկնար զիսկա՛յ քէ քէ պարսէ հաւաւի՛յ, և կա՛մ առեւ քան իրաւ հաւաւեւոյով անկարող կ'ըլլան զիսկաւոր քէ քէ պարսէ կ'ըսեն։

ԼՈՒՐԵՐ ԶԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Հայաստանէն գրուած յունիս 25 թուակիր նամակէ մը կ'իմանանք թէ Ամենայն Հայոց Վեհ. Սրբազան Հայրապետը հիւանդ է, և այդ միջոցին արդէն տասնեւհինգ օրերէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ։ Ուրախ ենք սակայն հաղորդելու նոյն ատեն թէ, ըստ նամակագրին, Երեւանէն յաճախ այցելող բժիշկներ յուսադրած են թէ բուժողիւն անցողական տկարութիւն մըն է եղածը, և վստահ ենք թէ, ողորմութեամբն Աստուծոյ, Ն. Ս. Օժուրիւնը ապաքինած կը լինի արդէն։

Նոյն նամակէն կ'իմանանք զարձեւել թէ Հայրապետական անդրանիկ կոնգրակներն արդէն պատրաստ են և տպագրուած, և ի մօտոյ կը զրկուին Սփիւռքի հայութեան։

Հայաստանէն գրուած նամակներէ կը տեղեկանանք նոյնպէս թէ Հայաստանի Հանրապետութեան, որուն հրատարակումը որոշուած լինելը խնայուած էր ասկէ առաջ, պիտի լինի խոշոր գործ մը, 15 հատորներէ բաղկացած։ Երեք հանրապետութիւնները (Ատրպէճան, Վրաստան, Հայաստան) գրեթէ միաժամանակ սկսած են դործին, թեւադրութեամբ և օժանդակութեամբ Մոսկուայի։ Միայն Հայաստանի Հանրապետութեան համար նշանակուած է առաջին 6 միլիոն ռուպլի. հարկաւոր անձինք կ'աշխատակցին գործին. առանձին հաստատութիւն մ'է հիմնուած ատոր համար. բաղմամբն Յանձնաժողովներուն ըստ գիտական զանազան հիւղերու. այսպէս. 1) Աշխարհագրական Յանձնաժողով, 2) Ատոլարաշխական, 3) Ֆիզիկայի, 4) Մաթեմատիկայի, 5) Փիմիայի, 6) Փիլիսոփայութեան, ևն. ևն. Յանձնաժողովներուն նպատակն է ընտրել իւրաքանչիւր գիտութեան մէջ գործածուած այն բառերու ցանկը, որոնք պիտի մտնեն Հանրագիտարանին մէջ, յօրինել այդ բառերու հայերէնը, և որը որ կայ՝ քննել, ճշգրիտ և նուիրագործել։ Բոլոր յանձնաժողովներու գլուխը կայ ուրիշ աւելի բարձրագոյն մարմին մը՝ 9 հոգիէ բաղկացեալ, որ յանձնաժողովներու գործերը նորէն կը քննէ, տարաձայնութեան պարագային իր վճիռը կուտայ և վերջնականապէս հայերէն բառերը կը նուիրագործէ։ Հանրագիտարանի կէտը նուիրուած պիտի ըլլայ հայ կեանքին, միւս կէտը ընդհանուր։ Բացուած է Ա. Հատորին բաժանորդագրութիւնը (10 բուրի), թերեւս լոյս տեսնէ 1934 ին։